

Иван Вазов

Леевица

I

В таз уся, татко мой,
в мъки ти издъхна,
твойта кръв, като порой,
тук бликна, изсъхна.

Тук остави ти глава,
кости мъченишки,
с недодумани слова
и с глухи въздишки.

Кой чу сетният ти вик
молебен и жален?
Кой прие във она миг
твоя взор прощален?

Кой на помощ се яви,
кой сгря твойта вяра,
кога мечът се възви
над глава ти стара?

Твой съм син и тук не бях,
ръка да протегна,
твоя кръв съм – не успях
с теб ведно да легна.

Кой знай що си тук мислил,
страдалецо клети,
болен, немощен, унил –
на звяра в ноктете?

Може би да си умрял,
като тиха жертва,
може би си прогълчал
нечуена клетва,

въз съдбата, въз светът,
въз небето боже,
и въз мен, що в твойта смърт
зех участие тоже!

II

Ти умря тук недалеч
с упорна надежда,
паметният камък веч
тук се не съглежда.

Може би, че в тоя час
тревата го тули,
или горска хала с бяс
нейде го търкули.

Нищо. Твойта страшна смрът
нека дири няма:
не теб само на светът
гълтна тази яма,

не ти хладен падна пръв
жъртва на борбата –
и тъй много гроби, кръв
пълнят ни земята.

Колко свят в ония дни
тук смъртта заграби,
деца, старци и жени,
немошни и слаби!

Колко сенки в тоя час
около блуждаят
и с отчаен, гробен глас
нощем тук ридаят!

Ах, свободата без кръв
не иде на роба:
зарад нея трябва стръв
от дъхът на гроба,

и от трупове безброй,
от мъртви юнаци,
и от пушек, и от гной,
и от плач сираци...

Ясно свети върху нас
вече небосклона –
няма за теб, татко, аз
сълза да порона!

Няма подло тоя ден
да заплача тука:
нека туй сърце във мен
сега да се пука!

III

Ах, да би бил жив остал,
да не бе загинал,
ах, да би пак оживял
твоя прах изстинал,

та да станеш да съзреш
нашата свобода,
ти, кой с такъв жар горещ
любеше народа;

ти, кой чака мълчишком
и верва тъй страстно,
и мълвеше крадишком
словото опасно;

ти, кой изтърпя безчет
беди, мъки жалки,
и великия завет
въръчи нам от малки;

ти, кой в най-ужасний час
верва неусърнал –
как те бих прегърнал аз,
как ме би – прегърнал!

Как ти бих казал: „Живей!
Свободен е роба!“
И с душа, коя се смей,
влезнал бих ти в гроба!

IV

Колко други йоще знам,
дето тъй умряха,
и на тоз двубой голям
края не видяха!

Те загинаха със жал
и глави склониха,
но в светия идеал
не се усъмниха.

Ти от тях бе. Ти горя
с таз надежда тайна,
и със вяра пак умря
в победата сяйна –

вяра крепка, що топли
нас през вековете,
и през всичкий мрак, мъгли
не спря да ни свети.

И когато ужас див
обфана страната,
и слух мрачен и смутлив
дойде от войната,

че врагът се одържа,
че напред отива,
ти каза сърдит: „Лъжа!
ТЯ се не надвива!“

И кога градът злочест
в бяг се разотиде,
ти викна: „Що бягат тез,
когато ТЯ иде?!“

И кога врагът с меч гол
пред теб се изправи,
ти помисли в тоя дол:
къде се ТЯ бави?

И ТЯ дойде, татко мой,
таз Русия яка,
като хала, кат порой,
но ти не дочака.

V

Поклон, сяноко, дух блажен,
поклон, жертво свята!
Благослови тихо мен
днес от небесата!

1883

КРАЙ

Източник: Словото

Набиране: Дия Ангелова, Мартин Митов, Живко Иванов и студенти от Пловдивския университет

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5188>]